

I BOB 10-MAVZU

Masalalar yechish

O'rganiladigan tushunchalar

- Kimyo tarixi;
- Modda, moddalarning xossalari,
- Fizik va kimyoviy hodisalar;
- Jihozlar bilan ishlashda xavfsizligi qoidalari;
- Sof modda va aralashmalar.

Kimyo tarixi

1. Kimyoning rivojlanish bosqichlariga oid jadvalni to'ldiring.
2. Kimyoning asosiy tarmoqlarini daraxt yoki sxema tarzida ifodalang.

Kimyoning rivojlanish bosqichlari	Olimlar erishgan yutuqlar

3. Alkimyo va zamonaviy kimyoni qanday farqlagan bo'lar edingiz? Nima uchun?
4. Qaysi faylasuv olim alkimyoga qarshi bo'lgan? Bu olim haqida nimalarni bilasiz?
5. Fanga qo'shgan hissasi sababli G'arbda mashhur bo'lgan Sharq mutafakkirlari haqidagi jadvalni to'ldiring.

Sharq mutafakkirlari	G'arbdagi nomi

Modda, moddalarning xossalari, fizik va kimyoviy hodisalar

1. Jadvalda keltirilgan moddalardan qanday mahsulotlar olish mumkinligini yozing.

Moddalar	Mahsulotlar (jism)		
1. Mis	1.	2.	3.
2. Temir	1.	2.	3.
3. Shisha	1.	2.	3.

2. Quyidagi moddalar orasidagi aniq farq nima ekanligini izohlang:

a) suv va karbonat angidrid;	d) sirka va benzin;
b) osh tuzi va shakar;	e) mis va alyuminiy.

3. Osh tuzi va shakarni qaysi belgilariga ko'ra adashtirish mumkin? Ularni osongina ajratish mumkin bo'lgan ikkita belgisini ayting.

4. Quyidagi hodisalarning qaysi biri fizik, qaysi biri kimyoviy ekanini aniqlang.

- 1) muzning erishi
- 2) karbonat angidrididan ohak suvining loyqalanishi;
- 3) temir chelakning zanglashi;
- 4) barglarning chirishi;
- 5) suvning qaynashi;
- 6) shamning yonishi;
- 7) kumush qoshiqning qorayishi;
- 8) shakarning suvda erishi.

Kimyo xonasidagi jihozlar bilan ishlashda mehnat xavfsizligi qoidalari

1. Kimyo xonasida quyidagilarga ruxsat beriladi:_____.
2. Kimyo xonasida quyidagilar taqiqlanadi:_____.
3. Nima uchun reaksiya olib borilayotgan va qizdirilayotgan idishlarga engashib qarash mumkin emas?
4. Tanishgan qoidalaringsiz asosida o'zingiz va sinfdoshlaringiz foydalanishi uchun tayyorlagan rasmiy eslatmangiz asosida ogohlantiruvchi qoidalarni izohlang.
5. Shisha va plastik idishlar to'plamini ko'rib chiqing, ularni solishtiring. Shisha idishlarning afzallik va kamchiliklarini sanab o'ting.
6. Probirkani shtativga mahkamlash va uni qanday isitish kerakligini ko'rsating yoki izohlang. Olovning qaysi qismi eng yuqori haroratga ega ekanini unutmang.
7. Qaysi qurilma ham fizik, ham kimyoviy tajribalarni o'tkazishda tayanch vazifasini bajaradi?
8. Kimyoviy reaksiyalarning paydo bo'lishining shartlaridan biri isitishdir. Buning uchun qanday qurilmalardan foydalanish mumkin? Ular qanday tuzilgan?

Atrofingizda yuqoridagi belgilarni uchratganmisiz?
Javobingizni izohlang.

Kiyimlarga nima uchun shartli belgilar qo'yiladi? Ularning ma'nosini bilasizmi?

Sof modda va aralashmalar

1. Qaysi biri sof modda: dengiz suvi, azot, kislorod, havo, granit, sut, shakar, murabbo, temir? Izoh bering.
2. Tutundan qurum, tumandan shudring hosil bo'lishi, sutdan qaymoq ajralishi qaysi aralashmalarni ajratish usuliga misol bo'ladi?
3. Qum, elak, bir necha qavat doka filtr vazifasini bajarishi mumkinmi?
4. Siz toqqa sayrga chiqdingiz. Tasodifan osh tuzi qo'lingizdan tushib ketdi, natijada tuz namlandi va tuproq bilan aralashib qoldi. Boshqa tuz yo'q. Muammoni qanday hal qilasiz?

